

Kohtla-Järve Slaavi Põhikool

**KOOLI ÕPPEKAVA
PÕHIKOOI RIIKLIKU
ÕPPEKAVA ALUSEL
AINEVALDKOND
„KUNST“**

AINEVALDKOND „KUNST“

ÜLDALUSED

1. KUNSTIPÄDEVUS

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut. Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

2. AINEVALDKONNA ÕPPEAINED

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

I kooliaste

Kunst – 4,5 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 3 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppekasvatuseesmärgid on saavutatavad.

3.AINEVALDKONNA KIRJELDUS JA VALDKONNASISENE LÕIMING

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Kunsti ja muusika ainekavas on kesksel kohal kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuride arengu tundmaõppimine, kunstiliikide, -stiilide jm vastastikuste mõjutuste analüüsimine ning erinevate ajastute kunstiloomingu suhestumine tänapäeva kunstilmingutega. Valdkonna õppeainetes pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute ning avatud ja kriitilise suhtumise kujundamisele erinevatesse

kultuurinähtustesse. Kesksel kohal on õpilase aktiivne osalemine kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Tähtsustatakse kunstialaseid teadmisi ja oskusi, mida rakendatakse loominguliste võimete arendamisel ning ajastute kunstiteoste analüüsimisel, võrdlemisel ja tõlgendamisel. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuvast ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele. Kunstiainete sisu, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealne (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);

7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE VÕIMALUSI

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitud kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes 3 keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referaatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid.

Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

5. KUNSTIAINETE LÕIMINGU VÕIMALUSI TEISTE AINEVALDKONDADEGA

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

6.LÄBIVATE TEEMADE RAKENDAMISE VÕIMALUSI

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, mediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilistest vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstüritustel.

7.ÕPPETEGEVUSE KAVANDAMINE NING KORRALDAMINE

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/ multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

8.HINDAMISE ALUSED

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimete kohasest arengust ja õpitulemuste saavutusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatud, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel. Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine muusitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead. **Kunsti õpetamisel** juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;

- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöodes;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;

6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

9.FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid. Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luxsise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või laudad koos joonistusalaustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDIsalvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

KUNSTIÕPETUS

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli kunstõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

2. ÕPPEAINE KIRJELDUS

Põhikooli kunstõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist. Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajaloo lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

3.HINDAMINE

Hindamise aluseks võetakse riikliku õppekava määrus.

Praktilise loovtöö hindamisalused

Hinne	Vastavus teemale	Esteetilisus	Originaalsus	Aktuaalsus	Materjali kasutamisoskus	%
5	Töö vastab täielikult antud teemale	Töö on tehtud puhtal lehel A4, vajadusel A3	Valmistöö on autori isiklik looming	Värvid ei segune, töö on raamides	Maalimiseks kasutab värve või värvipliiatseid, graafikas harilikku pliiatsit	90%-100%
4	Töö vastab üldjoontes	Töö tehtud puhtal, osaliselt kõrtsus A4, vajaduse A3 lehel	Valmistöös on kasutatud tuntud kunstnikke ideid	Värvid on vähesel määral segunenud, ei toimu värvimuutust, töö väljub kohati antud piirjoontest	Hariliku pliiatsi kontuur on liiga rasvane, kontuurid Tehtud viltpliiatsiga	75%-89%
3	Töö vastab osaliselt	Töö on tehtud puhtal lehel A4, vajadusel A3, kus on teine pool juba kasutatud.	Töös kasutatud teiste abi	Värvid segunevad, tekivad uued planeerimata värvitoonid, kontuurid ei edasta antud asja vormi	Graafiline töö tehtud sinise pastapliiatsiga, maalimistöö viltpliiatsiga	50%-74%
2	Üldse ei vasta teemale	Töö tehtud mitte kokkulepitud formaadis	Töö on täielikult maha kirjutatud	Värvid segunevad, tekivad mustad plekid, töö on määrdunud	Kasutatud vale, lubamatut Kunstiõppes materjali	20%-49%
1	Üldse ei vasta teemale või on tegemata	Töö tehtud vihikulehel	Esitatud võõras töö	Kujutis pole arusaadav	Kasutatud vale, lubamatut Kunstiõppes materjali	0-19%

Esitluse hindamisalused

Hinne	Vastavus teemale	Maht	Visuaalse rea vastavus tekstireale	Esteetilisus	Töö esteetilisus	%
-------	------------------	------	------------------------------------	--------------	------------------	---

5	Esitlus vastab täielikult antud teemale	Esitluses on kasutatud eelnevalt kokkulepitud arv slaide.	Esitluse pildid illustreerivad täielikult teksti	Tekst ja pildid vormistatud Korrekselt ,vastavad antud teema stiilile	Valmistöö on autori isiklik looming	90%-100%
4	Esitlus vastab üldjoontes	Slaidide arv 75% kokkulepitust	Esitluse pildid illustreerivad teksti üldjoontes.	Tekst ja pildid vormistatud korrekselt, tekst korrigeerimata	Töös kasutatud teiste autorite esitlusi.	75%-89%
3	Esitlus vastab osaliselt	Slaidide arv 50% kokkulepitust	Esitluse pildid illustreerivad teksti ja tekst vastab antud teemale 50%	Pilt ja tekst kattuvad,tekst korrigeerimata,esitlus ei vasta antud teema stiilile.	50% kasutatud teiste autorite esitlusi	50%-74%
2	Üldse ei vasta teemale	Slaidide arv vähem kui 50% kokkulepitust	Suurem osa pilte ja tekste ei vasta antud teemale	Pilt ja tekst kattuvad,tekst korrigeerimata,esitlus ei vasta antud teema stiilile.	Esitlus on täielikult maha kopeeritud	20%-49%
1	Üldse ei vasta teemale või on tegemata	Slaidide arv vähem kui 25%	Kõik pildid ja tekst ei vasta antud teemale	Pilt ja tekst kattuvad,tekst korrigeerimata,esitlus ei vasta antud teema stiilile.	Esitatud võõras töö	0-19%

KUNSTIÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPPE-EESMÄRGID I KOOLIASTMES

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	Kokku
Kunst	2	1	1,5	1	1	1	1	1	1	10,5

1.klass (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm,). 2. Esemete iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. 3. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, , trükkimine , voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine. 4. Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon. 5. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid; 2. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb

2.klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. 2. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, trükkimine, kollaaži valmistamine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine. 3. Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks. 4. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid 2. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes; 3. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;

3.klass (1,5 tundi nädalas, 52,5 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. 2. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). 3. Inimeste iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel 4. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine. 5. Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. 6. Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitus keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. 7. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. 8. Ideede esitamise kavandid ja mudelid.	<ol style="list-style-type: none"> 1. esitab oma ideede erinevaid lahendusi; 2. rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned; 3. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid; 4. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes; 5. oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; 6. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle; 7. tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

ÕPPETEGEVUSED

- Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.
- Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.
- Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
- Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele.
- Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.
- Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.
- Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
- Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

KUNSTIÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPPE-EESMÄRGID II KOOLIASTMES

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	Kokku
Kunst	2	1	1,5	1	1	1	1	1	1	10,5

4. Klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon). 	<ol style="list-style-type: none"> teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke; arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid; visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne); tegutseb eetilisel ja ohutul nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

5. klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kujutamiseõpetus. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. 	<ol style="list-style-type: none"> teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid; arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;

<p>4. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>5. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>6. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p>	<p>4. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);</p> <p>5. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;</p> <p>6. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.</p>
---	--

6. klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<p>1. Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamise õpetus.</p> <p>2. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.</p> <p>3. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>4. Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p> <p>5. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p> <p>6. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>7. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p> <p>8. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p>	<p>1. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;</p> <p>2. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;</p> <p>3. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;</p> <p>4. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);</p> <p>5. oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;</p> <p>6. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;</p> <p>7. arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;</p> <p>8. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.</p>

ÕPPETEGEVUSED

- Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.
- Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine.
  - Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
  - Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
  - Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

KUNSTIÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPPE-EESMÄRGID III KOOLIASTMES

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	Kokku
Kunst	2	1	1,5	1	1	1	1	1	1	10,5

7. klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisuus, esteetilisus ja eetilisus Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. 	<ol style="list-style-type: none"> Seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut Omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest Oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi

8.klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none"> Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust. 	<ol style="list-style-type: none"> Tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi Eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega

<p>4. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>5. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega</p> <p>6. Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana</p> <p>7. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p>	<p>3. Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti</p> <p>4. Mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas</p> <p>5. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades</p>
--	---

9. klass (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

Õppesisu	Õpitulemused
<p>1. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga.</p> <p>2. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraherimine, deformeerimine jne).</p> <p>3. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajalooos (valikuliselt).</p> <p>4. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p>	<p>1. Rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;</p> <p>2. Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;</p> <p>3. Väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara</p> <p>4. Mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte</p>

ÕPPETEGEVUSED

- Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
- Töö kavandamine, tegemine, esitlemine ja analüüsimine.
- Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
- Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunsti näitustele ja kunstisündmustele.
- Ekspositsiooni arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
- Infootsing erinevatest teabeallikatest.
- Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
- Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest lähtudes.

MUUSIKAÕPETUS

ÜLDALUSED

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
2. tunnetab muusika potentsiaali ning näeb selle rakendamise võimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka kommunikatsiooni, ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
3. tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
4. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
5. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
6. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
7. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
8. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.
9. teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
10. mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.
11. arvestab kaaslastega ning väärtustab koostööd.

2. MUUSIKA ÕPPEAINE KIRJELDUS

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel. Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja

avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika õppeaine koostisosad on:

1. laulmine;
2. pillimäng;
3. muusikaline liikumine;
4. omalooming;

5. muusika kuulamine ja muusikalugu;

6. muusikaline kirjaoskus;

7. õppekäigud.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

3. MUUSIKA NÄDALATUNDIDE JAOTUMINE KOOLIASTMETI

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	Kokku
MUUSIKA	2	2	2	2	1	1	1	1	1	13

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE MUUSIKAÕPETUSES

Väärtuspädevus:

Muusikaõpetuses nagu ka kõikides teistes õppeainetes on oma roll õppekavas nimetatud üldpädevuste arendamisel ja kujundamisel. Muusikaõpetuses tõuseb eelkõige esile väärtuspädevus, mis kujuneb nii muusikakultuuri ja kultuuripärandi tutvustamise kui ka omandamise kaudu. Kultuuriloo õppimine avardab õpilase silmaringi, aitab omandada edaspidiseks iseseisvaks eluks vajalikke teadmisi, oskusi ja kogemusi, loob seoseid nii erinevate õppeainete kui ka inimelu erinevate valdkondade vahel, kasvatab ja arendab huvi ja armastust muusika ja kunsti vastu.

Enesemääratluspädevus, ettevõtlikkus-ja sotsiaalne pädevus:

Muusikat saab õpetada ainult muusika kaudu, seetõttu on muusikaõpetuses väga oluline anda võimalus loometegevuseks ja praktiliseks musitseerimiseks. Nende tegevuste kaudu õpib õpilane tundma ja hindama ennast, oma võimeid ja rolli kollektiivis.

Õpipädevus:

Toetub praktilisele musitseerimisele, mille käigus areneb oskus analüüsida ja hinnata enda ja teiste muusikalisi tegevusi, teadmisi ja oskusi.

Matemaatikapädevus:

Matemaatikapädevuse kujundamist toetavad õppetegevused ja ülesanded, mis on seotud loogilise mõtlemise arendamisega. Kuuldud muusika analüüsimine ja oma arvamuse või hinnangu põhjendamine; erinevates muusikalistes tegevustes (omalooming, pillimäng) loogiliste lahenduste leidmine.

5. LÕIMING TEISTE VALDKONNAPÄDEVUSTE JA AINEVALDKONDADEGA

Muusika õppeaine kuulub kunstiainete valdkonda, mille moodustavad muusika ja kunst. Ühiseks eesmärgiks kunstiainete õpetamisel on teadmiste ja oskuste rakendamine praktiliste tegevuste kaudu – loovuse ja õpioskuste arendamine. Nii muusikas kui ka kunstis pööratakse tähelepanu infotehnoloogia ja meedia loodud virtuaalse keskkonna käsitlemisele kunstidega seoses, seejuures ka autorikaitsega seotud teemadele.

Eesti keel – rahvalaulud edastavad meile kunagi kasutatud keelt, keelevorme ja sõnavara. Kaasaegsete laulude kaudu tutvuvad õpilased nii paljude heliloojate kui ka luuletajate loominguga. Muusikateoreetiliste ja muusikaajalooliste tekstide lugemine avardab õpilaste silmaringi, arendab sõnavara, õpetab kasutama omandatud terminoloogiat ja mõisteid, väljendama ennast emakeeles, kasutades muusikalist oskussõnavara.

Kirjandus – muusikaõpetus ja kirjandus arendavad õpilase oskusi, nt lugemisoskust. Laulude õpetamise juures on väga oluline õpilasele rääkida laulu sõnade autorist, kelleks on kirjanduse tunnist tuttavad kirjanikud, luuletajad. Laulu teksti analüüsimine, mõtestamine.

Rahvaloomingu kaudu soodustatakse õpilasel kujundliku mõtlemise oskuse, keele, kultuuriloolise tausta mõistmise oskuse arengut.

Võõrkeeled – info hankimine Internetist. Erinevate maade rahvamuusika õppimine ja võõrkeelsete laulude laulmine. Vene muinasjutud ja muusikalised tõlgendused muusikas. Vene koolkonna heliloojad ja nende looming.

Matemaatika – muusikateooria - arvude omavahelised seosed. Taktimõõdu õppimisel saab toetuda matemaatikas juba omandatud murdarvude tundmisele.

Ajalugu – ajaloo isikustamine toimub muusikas läbi heliloojate elulugude käsitlemise. Muusika peegeldab oma ajastu nägu ning sõltub ajastust – milline on aeg, selline on ka muusika.

Inimeseõpetus – tunnete väljendamine, arvamuse esitamine, põhjendamine. Sallivuse kasvatamine.

Ühiskonnaõpetus – meedia, teabekeskond, infoühiskond, autoriõigused, eetika. Eestis ilmuvate muusikaajakirjade, raadio- ja teleaadete tutvustamine õpilastele.

Loodusõpetus – muusika kuulamine (nt linnulaul). Laulud koduloomadest, looduslikel pillidel loodushäälte jäljendamine. Aastaajad – muusika kuulamine. Eesti rahvamuusika – Eesti jõed, järved, linnad.

Bioloogia – Inimene – hingamine, laulmise ajal õige hingamine. Hääleaparaat. Helide maailm.

Füüsika – Helilained, võnkumine, heliomadused.

Kehaline kasvatus – muusikaline liikumine, muusikaline eneseväljendus. Kehapillil musitseerimine. Loov liikumine, erinevad muusikastiilid, tantsustiilid.

Kunstiõpetus – muusika emotsioonide visualiseerimine.

6. LÕIMING ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADEGA

Muusikaõpetust on kõikides kooliastmetes võimalik ja vajalik seostada kõikide õppekava läbivate teemadega.

- 1) **Elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – teemad ja õppetegevused, mille kaudu läbivat teemat käsitletakse: muusika kuulamine, kontsertide ja muusikalavastuste külastamine, omaloomingu ettevalmistamine ja ettekandmine, pillimäng.
- 2) **Keskkond ja jätkusuutlik areng** – teemad ja õppetegevused: temaatiline laulurepertuaar, rütmipillide valmistamine erinevatest looduslikest materjalidest, kooriliikumise traditsioon.
- 3) **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – osalemine koorilaulus, laulupidude protsess ja selles osalemine, kontserdi- ja teatrikuulamine.
- 4) **Kultuuri identiteet** – kodukoha ja eesti muusikaga tutvumine, erinevate maade rahvamuusikaga tutvumine, pärimusmuusika, laulupidude traditsioon, laulutekstide mõtestamine.
- 5) **Teabekeskond** – tutvumine erinevate andmebaasidega ja meediakeskkonna võimaluste kasutamine, autorikaitsega seotud õigused ja kohustused.
- 6) **Tehnoloogia ja innovatsioon** – erinevate tehnoloogiate kasutamine muusika loomisel, salvestamisel, esitamisel, arvutimuusika.

7) **Tervis ja ohutus** – müra ja vali muusika, erinevate instrumentide mänguvõtetega tutvumine, hääle õige tekitamine ja kasutamine.

8) **Väärtused** – kultuuri rolli teadvustamine igapäevaelus, eesti muusika väärtustamine, osalemine muusikaüritustel.

7.HINDAMINE

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

II ja III kooliastme hindamises on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Iga veerandi lõpul numbriline hinne, mis põhineb protsesshinnetel. Hindamisel kasutatakse kirjeldavaid sõnalisid hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

Õpilane

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kuulatud muusika kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara;
- kuulab teiste maade rahvamuusikat, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvamuusikaga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult , kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähese muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt , analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused– laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

Õpilane

- laulab ühe- või mitmehäälses rühmas, olenevalt hääle omapärast;
- laulab oma häält arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislaulu;
- kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kasutab kaasmängudes ja/või *ostinato*'des keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt;
- rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel , veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel , esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).

3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel , esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus*	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt .
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt , esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral , esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt , esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Praktilised oskused: laulmine.

Õpilane

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislause;
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: laulmine		
Hinne	Märksõnad	Kirjeldus
		Muusikaliselt võimekas õpilane
		Muusikaliselt vähem võimekas õpilane

5	Suurepärane	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili . Esitus on veenev ja enesekindel.	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga . Esitus on üldiselt väljendusriikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusriikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	
1	Väga kehv	Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.	

Eneseanalüüsi oskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

Õpilane

- oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerimisel.

Eneseanalüüsi oskus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstatab uusi eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid , kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti üldiselt mitterahuldavalt .
1	Õpilane ei analüüsi enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.

Osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldumisvorme;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes.

Osalusaktiivsus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult . Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur .
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult . Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur .
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega . Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
1	Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

8.FÜÜSILINE ÕPPEKESKKOND

Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver, süntesaator, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm. Kool korraldab õpet klassis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu. Kool võimaldab instrumentaariumi (Orffi instrumentaarium, plokkflöödid) õpilastele musitseerimiseks. Kool võimaldab kasutada fonoteeki (CD-d, DVD-d, VHS-d).

<p>II kooliaste</p> <p>pädevuste hulka kuulub oskus kasutada arvutit suhtlusvahendina.</p> <p>Hot Potatoes (Version 6). Arvutipõhised enesekontrollitendid.</p>	<p>III kooliaste</p> <p>PowerPoint</p> <p>www.dipity.com</p>
---	--

<p>http://arhiiv.koolielu.ee/files/Valged_j6ulud.htm</p> <p><u>Kirjalik muusikaoskus.</u></p> <p>http://www.noteflight.com/login</p> <p>http://puzzlemaker.discoveryeducation.com/</p> <p><u>Muusika kuulamiseks</u> Live-kontsert.</p> <p><u>Õppevahendid</u> http://sites.google.com/site/yhismuusika/toeolehed,</p> <p>http://lemill.net, www.koolielu.ee</p>	<p>Töölehtede koostamine</p> <p>http://www.worksheets4teachers.com/generators.php</p> <p>Muusika noodistamise programmid</p> <p>Sibelius 6 http://www.sibelius.com/products/sibelius/6/index.html</p> <p>Finale http://www.finalemusic.com/finale/new.aspx</p> <p>Muusika kuulamine.</p> <p>Kõrvaklappid www.youtube.com, www.wimp.com</p>
--	--

MUUSIKAÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPPE-EESMÄRGID I KOOLIASTMES

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatena. Selles vanuseastmes rajatakse alusmuusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt lauludekaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

ÕPPESISU 1 KOOLIASTMES

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, teele, kurekesed”, „Kevadel” (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu” (Elagu kõik ...).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- 2) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmipillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, laulusõnu jne;
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 6) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 7) seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
  - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
  - c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
  - d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;
  - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

ÕPITULEMUSED

I kooliastme lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

ÕPPESISU

1. KLASS

Aine õpetamise üldised eesmärgid:

- 1) aktiivse musitseerimise kaudu muusika vastu huvi äratamine (liikumismängud, lihtsamad tantsud, mängulaulud);
- 2) anda muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 3) hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste arendamine;
- 4) rütmitunde arendamine;
- 5) muusika kuulamise oskuse arendamine;
- 6) õpilaste tutvustamine muusika esitamise võimalustega.

MUUSIKA AINEKAVA 1.KLASS (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt (üksi) ja rühmas; 2) mõistab sisu ning meeleolu; 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid SO, MI, RA, JO); 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, ning eesti rahvalaule 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Kevadel” (Juba linnukesed ...),	Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris. Mõistab laulupeo tähendust. Laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast ühislaule. Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“

Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; 2) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	Rakendab pillimängu kaasmängudes. Lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline liikumine	1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	Väärtustab enese ja teiste loomingut.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika); 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; 3) on tutvunud eesti rahvalauluga 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; 6) seostab muusikapala selle autoritega.	Kirjeldab suunavate küsimuste järgi kuulatavat muusikat.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; 4) tajub toonikat muusikapala harmoonilises struktuuris. 5) eristab kuuldeliselt duuri ja molli. 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmetrepp, b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke kordusmärk, lõpumärk.	Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes.	„Teabekeskond” „Tehnoloogia jainnovatsioon”

Õppekäigud	1) arutleb ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja oskussõnavara.	Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli.	„Kultuuriline identiteet“
------------	---	---	---------------------------

TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

1. klassi lõpetaja:

- 1) kõlav ja vaba toon laulmisel; õige hingamine, kehahoid;
- 2) selge diktsioon;
- 3) ilmekas laulmine (<, >)
- 4) eristab kõrgeid ja madalaid helisid;
- 5) tunneb astmeid SO- MI-RA;
- 6) oskab reastada kõrguse järgi astmeid SO-MI-RA, teab nende kohta heliastmikust;
- 7) oskab iseloomustada kuulatud muusikat;
- 8) oskab õpitud rütmivorme lugeda, plaksutada, koputada ja koostada kaasõpilastele lihtsaid ülesandeid;
- 9) oskab musitseerida lihtsamatel rütmipillidel;
- 10) oskab kirjeldada ja laulda õpitud ilmekusmärkide järgi.

ÕPPESISU

2. KLASS

Aine õpetamise üldised eesmärgid:

- 1) anda muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 2) hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste arendamine (mudilas- ja poistekoor, töö ansamblite ja solistidega);
- 3) rütmitunde arendamine;
- 4) muusika kuulamise oskuse arendamine;
- 5) õpilaste tutvustamine muusika esitamise võimalustega;
- 6) tutvumine erinevate rütmi- ja meloodiapillidega.

MUUSIKA AINEKAVA 2.KLASS (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt (üksi) ja rühmas; 2) mõistab sisu ning meeleolu; 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid SO, MI, RA, JO); 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, ning eesti rahvalaule 5) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), lastelaulud „Lapsed, tupp” ja „Kevadel” (Juba linnukesed ....),	Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris. Mõistab laulupeo tähendust. Laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast ühislaulu. Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“

Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; 2) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	Rakendab pillimängu kaasmängudes. Lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline liikumine	1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes.	„Kodanikualgataatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	Väärtustab enese ja teiste loomingut.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika); 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; 3) on tutvunud eesti rahvalauluga 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; 6) seostab muusikapala selle autoritega.	Kirjeldab suunavate küsimuste järgi kuulatavat muusikat.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; 4) tajub toonikat muusikapala harmoonilises struktuuris. 5) eristab kuuldeliselt duuri ja molli. 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmetrepp b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;	Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes.	„Teabekeskond” „Tehnoloogia jainnovatsioon”

	c) muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke kordusmärk, lõpumärk.		
Õppekäigud	1) arutleb ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja oskussõnavara.	Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli.	„Kultuuriline identiteet”

TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

2. klassi lõpetaja:

- 1) pingevaba tooniga, forsseerimata, kõlavalt laulmine;
- 2) tunneb 2-, ja 3-osalist taktimõõtu nii kuulmise kui noodi järgi;
- 3) tunneb astmeid SO-MI-RA-JO-LE;
- 4) oskab reastada kõrguse järgi astmeid SO-MI-RA-JO-LE, teab nende kohta heliastmikus;
- 5) oskab lugeda ja laulda lihtsaid harjutusi käemärkide, astmenimede järgi;
- 6) tunneb õpitud rütmivorme, oskab neid lugeda, plaksutada, koputada ja koostada kaasõpilastele lihtsaid ülesandeid;
- 7) oskab kasutada kehapilli;
- 8) tunneb ilmekusmärke ja teab nende tähendust (p, f, >, <);
- 9) oskab laulu kirjeldada õpitud ilmekusmärkide järgi;

- 10) musitseerib lihtsamatel rütmipillidel;
- 11) oskab iseloomustada kuulatud muusikat;
- 12) oskab kasutada ja lahti seletada mõisteid: noodijoonestik, taktimõõt, taktijoon, takt, lõpujoon, kordusmärgid;
- 13) oskab etteantud taktimõõdus koostada rütmiharjutusi;
- 14) oskab õpitud astmeid paigutada noodijoonestikule etteantud JO-võtme järgi.

ÕPPESISU

3. KLASS

Aine õpetamise üldised eesmärgid:

- 1) anda muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 2) hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste arendamine;
- 3) rütmitunde arendamine;
- 4) muusika kuulamise oskuse arendamine;
- 5) õpilaste tutvustamine muusika esitamise võimalustega;
- 6) laulmisel pöörata tähelepanu a capella ühislaulmisele, peale ühehäälse laulmise lauldakse kaanoneid.

MUUSIKA AINEKAVA 3.klass (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt ükski ja rühmas; 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid: oktavi ulatuses); 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” (Juba linnukesed....)	Laulab loomuliku häälegaüksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris. Mõistab laulupeo tähendust. Laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast ühislause. Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; 2) on omandanud plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	Rakendab pillimängu kaasmängudes. Lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline liikumine	1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; 3) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	Väärtustab enese ja teiste loomingut.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika); 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; 3) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); 4)	Kirjeldab suunavate küsimuste järgi kuulatavat muusikat.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”

	kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; 6) seostab muusikapala selle autoritega.		
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida kuuldeliselt. 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat; e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke volt.	Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes.	„Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”
Õppekäigud	1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.	Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli.	„Kultuuriline identiteet”

TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

3. klassi lõpetaja:

- 1) laulab pingevabalt, õige kehahoiuga, kõlavalt;
- 2) mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- 3) tunneb 2-, 3-, 4-osalist taktimõõtu; oskab lahendada rütmiülesandeid neis taktimõõtudes nii koputades, plaksutades kui ka kirjalikult;
- 4) tunneb kõiki õpitud rütmivorme ja oskab neid lugeda ning lihtsaid ülesandeid koostada;
- 5) oskab koostada rütmiharjutusi etteantud taktimõõdus;
- 6) oskab lugeda lihtsaid harjutusi astmenimede järgi;
- 7) orienteerub relatiivse helirea astmetes (JO-LE-MI-NA-SO-RA-DI-JO`-DI, -RA, -SO);
- 8) oskab õpitud astmeid paigutada noodijoonestikule etteantud JO-võtme järgi;
- 9) tunneb duuri ja molli heliastmikku;
- 10) teab dünaamika märke: p, f, mf, mp, <, >;
- 11) oskab laulu kirjeldada õpitud ilmekusmärkide järgi (piano – p, forte – f, < – valjenedes, > – vaibudes);
- 12) tunneb muusikažanre: marss, valss, polka; oskab neid iseloomustada;
- 13) oskab lahti seletada mõisteid: marss, polka, valss.

II KOOLIASTE

Muusika õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislauke;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

ÕPPESISU

II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühe- ja kahehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Muusika õpitulemused II kooliastmes

II kooliastme lõpetaja:

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;

4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;

5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas 12 tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;

2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;

3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;

2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

2) loob tekste (lihtsamaid laulusõnu jne);

3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);

- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid 13 musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

ÕPPESISU

4. KLASS

Laulmine:

Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine, fraseerimine. Laulude ilmekas etteaknne. Ühislauluvara: „Eesti hümn“, „Jaan läeb jaanitulele“, „Püha öö“. Harmoonia taju arendamine, kaanonid, lihtsad kahehäälsed laulud. Laulmine astmenimedega.

Pillimäng:

Kehapill, rütmipillid, plokkflööt – mänguvõtted.

Omalooming:

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsate regivärsside loomine, loovliikumine.

Muusika kuulamine:

Hääl ja hääleliigid, karakterpalad, pilliliigid.

Muusikaline kirjaoskus:

Duur ja moll, viulivõti, tähtnimetused, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Tämbel, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, Eesti rahvapillid).

MUUSIKA AINEKAVA 4.KLASS (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann),	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule.	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; 2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.	Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”

Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), teab Eesti laulupidude traditsiooni; 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; 6) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.	Oskab kuulata iseennast ja teisi koos muusitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab all olevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid muusitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust 5) mõistab all olevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); d) tempo, dünaamika 6) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	„Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”

Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles.	„Kultuuriline identiteet”
-------------------	---	---	---------------------------

ÕPITULEMUSED

4. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislauke;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

ÕPPESISU

5. KLASS

Laulmine:

Laulab selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Häälehoid. Ühe ja kahehäälsed laulud ja kaanonid ning Eesti ja teiste rahvaste laulud. Ühislaulud „Eesti hümn“, „Eesti lipp“, „Kungla rahvas“, „Püha öö“.

Pillimäng:

Keha, rütmi, plaatpillide kasutamine - mänguvõtted. Pillimängus muusikaliste ja teadmiste oskuste rakendamine.

Muusikaline liikumine:

Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming:

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid kaasmänge ja ostinatosid - keha, rütmi, plaatpillidel. Lihtsamate laulusõnade välja mõtlemine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

Meloodia, rütm, tempo ja dünaamika kuulamine ja eristamine muusikapalades. Kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor), dirigendid, tuntumad koorid, laulupidude traditsioon. Eesti rahvamuusika: rahvalaul, pillid, tantsud. Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra rahvamuusikaga tutvumine.

Muusikaline kirjaoskus:

- 1) Rütmid (TI-TIRI, TIRI-TI, TI, veerandpaus).
- 2) Helistikud (C-DUUR, A-MOLL)

3) Helistikumärgid

4) Diees ja Bemoll

Õppekäigud:

Muusikaelamused- muusikaline oskussõnavara.

MUUSIKA AINEKAVA 5.KLASS (2 tundi nädalas, 70 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann),	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislause.	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; 2) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.	Kasutab üksinda ning koos muusikalises tegevuses muusikalisi oskusi ja teadmisi.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

Omalooming	<p>1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;</p> <p>3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades.</p>	<p>„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p> <p>2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;</p> <p>3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;</p> <p>4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;</p> <p>6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p>	<p>Oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.</p>	<p>„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”</p>
Muusikaline kirjaoskus	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);</p> <p>4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). „Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor,</p>	<p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid).</p>	<p>„Teabekeskond” ja „Tehnoloogia ja innovatsioon”</p>

	bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); d) tempo, dünaamika 7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles.	„Kultuuriline identiteet”

ÕPITULEMUSED

5. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);

- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

ÕPPESISU

6. KLASS

Laulmine:

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon ning väljendusrikkus. Muusikalised teadmised läbi muusika väljendusvahendite üksi ja rühmas lauldes. Ühe ja kahehäälsed laulud ning kaanonid ja eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Kas tunned maad “ , „Mu isamaa armas“, „Meil aiaäärne tänavas“, „Püha öö“.

Pillimäng:

Keha , rütmi ja kaaspillide kaasmängud- mänguvõtted. Pillimängus muusikaliste teadmiste väljendamine.

Omalooming:

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid keha ja rütmi pillidel. Astmemudelid, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine. Loovliikumine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

Suurbritannia, Iirimaa, Poola, Austria, Ungari, Saksa muusikatradsioonidega tutvumine. Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, vorm. Muusikateoste autorikaitse vajalikkus - õigused ja kohustused.

Muusikaline kirjaoskus:

- 1) Helivältsused, rütmifiguurid, pausid (TA-I-TI, TA-A-A-A, 4 löögiline paus)
- 2) Eeltakt, taktimõõt (4/4)
- 3) Helistikud (C duur, a moll)
- 4) Klaviatuur, tähtnimed, helistiku märgid, juhuslikud märgid, bekarr.
- 5) Instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon
- 6) Tempoterminid, dünaamikaterminid

Õppekäigud:

Oma arvamuse avaldamine suuliselt, kirjalikult või muul looval viisil.

MUUSIKA AINEKAVA 6.KLASS (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda	„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“

	5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Kas tunned maad”(J. Berad), Mu isamaa armas“(saksa rahvalaul), „meil aiaäärne tänavas“(eesti rahvalaul), „Püha öö“(F. Gruber)	eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule.	
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato’des; 2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.	Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.	Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato’sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; 4) kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist.	Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Iiri, Suurbritannia, Poola, Austria, Ungari ja Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; 3) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; 4) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega..	Oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”

Muusikaline kirjaoskus	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);</p> <p>4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); d) tempo, dünaamika-andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, „piano, forte, mezzoforte, mezzopiano, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.</p> <p>7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Tunneb ära õpitud helistikud. Laulmisel arvestab dünaamikamärkidega.	„Teabekeskond” ja „Tehnoloogia innovatsioon”
Õppekäigud	<p>1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles.	„Kultuuriline identiteet”

ÕPITULEMUSED

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule;

- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

III KOOLIASTE

Muusika õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;

- 10) väljendab kuulnud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsisides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Muusika õppesisu III kooliastmes

III kooliastmes on tähelepanu keskmes ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõteteid. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamust ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

III kooliastme lõpetaja õpitulemused

1. Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoide häälemurdeperioodil;

- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

2. Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- 2) rakendab musitseerides lihtsamaid mänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;

7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon; d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

ÕPPESISU

7.KLASS

Laulmine:

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus, häälehoid ja häälemurre. Ea ja teemakohased ühe , kahehäälsed laulud ja kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Jää vabaks Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul põhjamaast“.

Pillimäng:

Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. Muusikaliste teadmiste kasutamine musitseerimisel. Omalooming:

Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. Rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Muusika kuulamine ja muusikalugu:

Muusika väljendusvahendite eristamine. Kõla ja kuju järgi eristamine: (keel, puhk, löökpillid). Tuntumad orkestrid, dirigendid, interpreedid. India, Hiina, Jaapan, Indoneesia muusikakultuuridega tutvumine. Autoriõigus ja sellega kaasnevad kohustused.

Muusikaline kirjaoskus:

- 1) Rütmide kordamine läbi muusikalise tegevuse, samuti uute rütmidega tutvumine (sünkoop).
- 2) Muusikainstrumentide nimetused
- 3) Helistike mõistmise tähendus – muusikapalas äratundmisrõõm

Õppekäigud:

Arutlemine, analüüsimine, põhjendamine muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil. Muusikalise oskussõnavara kasutamine.

MUUSIKA AINEKAVA 7.KLASS (1 tundi nädalas, 35 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;</p> <p>2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist laudes ning kasutab neid meloodiat õppides;</p> <p>3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas laudes;</p> <p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter)</p>	<p>Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes. Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule.</p>	<p>„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“</p>
Pillimäng	<p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato’des;</p> <p>2) lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi.</p>	<p>„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”</p>
Muusikaline liikumine	<p>1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p> <p>2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid</p>	<p>Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme.</p>	<p>„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”</p>
Omalooming	<p>1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato’sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;</p>	<p>Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi.</p>	<p>„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”</p>

	5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.	Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.	
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 3) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; on tutvunud Eesti muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 4) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; 5) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).	Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusikategevustes. Suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse. Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab all olevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid muusikategevustes; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest muusikategevustes; repertuaarist tulenevalt; 5) mõistab all olevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) sümfoniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) levimuusika, süvamuusika, rahvamuusika 6) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Tunneb ära õpitud helistikud. Laulmisel arvestab dünaamikamärkidega.	„Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”

Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus. Valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.	„Kultuuriline identiteet”
-------------------	---	--	---------------------------

ÕPITULEMUSED

7.kl õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G.Ernesaks), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Kalevite kants”(P. Veebel).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinato'des;

2) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-ja rütmipillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-ja rütmipillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 3) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 4) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;

6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
  - b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert;
  - c) rondo, variatsioon;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

ÕPPESISU

8. KLASS

Laulmine:

Hääle omapära, loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon, väljendusrikkus. Muusikaliste teadmiste praktiline kasutamine üksi ja rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja põhjendamine. Ühe- ja kahehäälsed laulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara: „Eesti hümn“, „Laul Põhjamaast“, „Saaremaa valss“.

Pillimäng:

Keha-, rütmi- ja plaatpillidel mängimine. Muusikaliste teadmiste kasutamine musitseerimisel.

Omalooming:

Improviseerimised keha, rütmi ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Lihtsate laulusõnade välja mõtlemine. Muusikaline karakter läbi loominguulise liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ning muusikateose ülesehitus). Pop, rock, jazz stiilide eristamine. Põhja ja Lääne-Ameerika, Hispaania muusikatraditsioonidega tutvumine. Popmuusika Eestis. Muusika analüüsimine läbi oskussõnavara. Autori õigus ja sellega kaasnevad kohustused.

Muusikaline kirjaoskus:

- 1) Helivältsused, rütmid, pausid muusikalises tegevuses .
- 2) Õpitud taktimõõtude arvestamine musitseerimisel

3) Helistikud

4) Elektrofonid, klahvpillid

Õppekäigud:

Arutlemine, analüüsimine ja põhjendamine, oma arvamuse avaldamine muusikaelamuste kohta.

MUUSIKA AINEKAVA 8.KLASS (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;</p> <p>3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;</p> <p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	<p>Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes.</p> <p>Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule.</p>	<p>„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“</p>
Pillimäng	<p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des;</p> <p>2) lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p>„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”</p>

Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid	Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme.	„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
Omalooming	1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.	Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi. Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.	„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; on tutvunud Eesti muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuuld ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; 6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevat kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis)	Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides. Suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse. Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.	„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest musitseerides; repertuaarist tulenevalt;	Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.	„Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”

	5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) pop- ja rokkmuusika, süvamuusika; 6) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus. Valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.	„Kultuuriline identiteet“

ÕPITULEMUSED

8.KLASS

Muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu.

- 1) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 2) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides;
- 3) suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 4) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutamises suuliselt ja kirjalikult;
- 6) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 7) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 8) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.
- 9) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 10) seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline terminologia (helivältused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm)

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) väljendab oma arvamust kuulnud muusika kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara
- 3) kuulab teiste maade rahvamuusikat, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvamuusikaga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine.

- 1) kasutab kaasmängudes ja/või *ostinato*'des keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6- keelset väikekannelt;
- 2) rakendab musitseerides lihtsamaid mänguvõtteid ning lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 4) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 5) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.
- 6) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 7) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;

Laulmine

- 1) laulab ühe- või mitmehäälses rühmas, olenevalt hääle omapärast;
- 2) laulab oma häält arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 3) oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislause;
- 4) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 6) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Loominguliste ideede väljendus.

- 1) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 2) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Eneseanalüüsioskus

- 6) oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerimisel.
Osalusaktiivsus
- 2) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 3) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 4) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus;
- 5) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes;
- 6) huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles

ÕPPESISU

9.KLASS

Laulmine:

Hääle omapära, kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus arvestades esitava muusikapala stiili. Muusikaliste teadmiste kasutamine üksi ja rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja seisukohtade põhjendamine. Eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Lauluvara „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „Oma laulu ei leia ma üles“.

Pillimäng:

Keha, rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine musitseerimisel.

Omalooming:

Improviseerimised, kindlas vormis rütmiliste ja meloodiliste kaasmängude välja mõtlemine. Laulusõnade loomine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- 1) Jazz-, filmi- ja lavamuusika
- 2) Tuntud heliloojad, interpreetid, dirigendid, ansamblid, orkestrid ning muusika suursündmused.
- 3) Eesti pärimusmuusika tänapäevased tõlgendused.
- 4) Muusikateoste arutlemine ja analüüsimine oskussõnavara kasutades.
- 5) Aurtori õigus ja sellega kaasnevad kohustused.

Muusikaline kirjaoskus:

- 1) Helivältuste, rütmide ja pauside kasutamine muusikalistes tegevustes
- 2) Helistikud, bassivõtme tähendus ning rakendamine repertuaarist tulenevalt
- 3) Sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, jazzorkester, artituur, muusikainstrumentide nimetused.
- 4) Ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, spirituaal, gospel
- 5) Rondo, variatsioon

Õppekäigud:

Muusikaelamuse arutlemine, analüüsimine, põhjendamine kirjalikul, suulisel või muul looval viisil. Muusikaline oskussõnavara.

MUUSIKA AINEKAVA 9.KLASS (1 tund nädalas, 35 tundi aastas)

	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÄBIVAD TEEMAD
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;</p> <p>2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist laudes ning kasutab neid meloodiat õppides;</p> <p>3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas laudes;</p> <p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	<p>Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes. Mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule.</p>	<p>„Tervis ja ohutus”. „Kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus“</p>
Pillimäng	<p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato’des;</p> <p>2) lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>Muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p>„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”</p>
Muusikaline liikumine	<p>1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p> <p>2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid</p>	<p>Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme.</p>	<p>„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”</p>

Omalooming	<p>1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 4) loob tekste: laulusõnu jne; 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.</p>	<p>Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.</p>	<p>„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. 5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladin-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; 7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>	<p>Oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides. Suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse. Väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.</p>	<p>„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”</p>
Muusikaline kirjaoskus	<p>1) mõistab all olevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest musitseerides; repertuaarist tulenevalt; 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p>	<p>Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.</p>	<p>„Teabekeskond” „Tehnoloogia ja innovatsioon”</p>

	6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon; d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus. Valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.	„Kultuuriline identiteet”

ÕPITULEMUSED

9.KLASS

Muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu.

Õpilane

- 1) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust
- 2) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides;
- 3) suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 4) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid)
- 5) väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult
- 6) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;

- 7) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 8) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.
- 9) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 10) seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline terminologia (helivältsused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm)

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) väljendab oma arvamust kuuldu muusika kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara
- 3) kuulab teiste maade rahvamuusikat, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvamuusikaga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine.

- 1) kasutab kaasmängudes ja/või *ostinato*'des keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6- keelset väikekannelt;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 4) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 5) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.
- 6) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 7) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;

Laulmine

- 1) laulab ühe- või mitmehäälses rühmas, olenevalt hääle omapärasest;
- 2) laulab oma häält arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoide häälemurdeperioodil;

- 3) oskab laulda eesti rahvalaule ning teab peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) kasutab noodist laudes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 6) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Loominguliste ideede väljendus.

- 1) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 2) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Eneseanalüüsisoskus

- 1) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerimisel.

Osalusaktiivsus

- 1) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 2) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 3) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus;
- 4) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes;
- 5) huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles

Õppekäigud

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.